

Talouspoliittinen ministerivaliokunta 17.12.2019

SoteDigi Oy:n ja Vimana Oy:n yhdistäminen

Tausta

SoteDigi Oy ja Vimana Oy ovat valtion kokonaan omistamia erityistehtävayhtiöitä. Yhtiöiden perustaminen liittyi Sipilän hallituksen maakunta ja sote -uudistuksen valmisteluun.

SoteDigi Oy perustettiin kehittämään sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta parantavia kansallisia digitaalisia ratkaisuja ja sen ylläpitovastuulle siirtyi kaksi kansallisesti merkittävää asukkaiden sote-palvelua. Vimana Oy perustettiin edistämään alueellista ICT:n integraatiota ja yhteentoimivuutta sekä kustannustehokkaiden ratkaisujen toteutusta monialaisesti ja tulevaisuuden digitalisaation mahdollistamista.

Yhtiöiden tehtäväkuvaa on tarpeellista kehittää pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Yhtiöiden yhdistämistä uudeksi valtakunnalliseksi yhtiöksi on puollettu talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 8.10.2019. Linjauksen mukaan yhdistäminen tulee valmistella ja toteuttaa mahdollisimman nopeasti.

Yhdistämisen toteuttamistapa

Yhdistämisen toteuttamisen juridisina vaihtoehtoina on tarkasteltu osakekauppaa, apportisijoitusta, liiketoimintakauppaa ja sulautumista. Yhdistämisen nopealle toteuttamiselle asetettavana tavoitteena on, että yhtiöiden toimintojen tosiasiallinen yhdistäminen ja yhteinen strateginen kehittäminen saadaan mahdollisimman pian käyntiin. Tärkeänä tavoitteena on myös SoteDigi Oy:n ja Vimana Oy:n toimintojen saaminen heti suoraan yhteisen johdon ja ohjauksen alle, mikä tehostaa yhdistetyn yhtiön toiminnan johtamista ja omistajaohjausta.

Tarkastelluista vaihtoehdoista liiketoimintakauppa toteuttaa parhaiten yhdistämisen nopealle toteuttamiselle asetettavat tavoitteet. Liiketoimintakauppa on nopein ja hallinnollisesti kevein vaihtoehto toteuttaa yhdistäminen. Yhtiöissä elokuusta 2019 lähtien tehty omaisuutta, sopimuksia ja henkilöstöä koskeva kartoitus- ja valmistelutyö voidaan suoraan hyödyntää liiketoimintakaupan osana. Kaikki toiminnot ovat aidosti yhdessä yhtiössä heti liiketoimintakaupan jälkeen, mikä mahdollistaa yhtiön fokusoimisen varsinaiseen toimintaan. Yhdistetyssä yhtiössä tapahtuvaa strategian, tehtävien ja liiketoimintamallin kehitystyötä voidaan valmistella heti aidosti yhdessä ja koko henkilöstö osallistaen. Yhtiön toiminnan johtaminen tapahtuu yhden hallituksen ja toimitusjohtajan johdolla. Myös omistajaohjaus kohdistuu suoraan vain yhteen yhtiöön. Sisältohjauksesta vastaavat edelleen ministeriöt kukin toimialansa osalta.

Liiketoimintakauppa on tarkoitus toteuttaa siten, että Vimana Oy myy koko liiketoimintansa SoteDigi Oy:lle. Vimana Oy:n liiketoiminta jatkuu lähtökohtaisesti sellaisenaan SoteDigi Oy:n uutena toimintona yhdistämisen jälkeen. Toiminnallisesti syntyy uusi valtakunnallinen toimija, jonka kautta toteutetaan yhtiöiden nyt toteuttamia tehtäviä sekä uusia hallitusohjelman tavoitteita tukevia tehtäviä.

SoteDigi Oy maksaa Vimana Oy:lle kauppahinnan omaisuuden tasearvon perusteella. Kaupan myötä Vimana Oy:n pääoma kasvaa ja SoteDigi Oy:n pääoma pienenee kauppahintaa vastaavalla osuudella, joka on arviolta 57 000 euroa. Valtion Vimana Oy:hyn

sijoittama jäljellä oleva pääoma jää tyhjään yhtiöön, josta se voidaan palauttaa pääomanpalautuksena valtiolle. Marraskuun lopussa Vimana Oy:n käyttämättä oleva pääoma oli 16,8 miljoonaa €.

Liiketoimintakaupan yhteydessä SoteDigi Oy:n yhtiöjärjestystä on tarkoitus muuttaa siten, että se kattaa myös Vimana Oy:n liiketoiminnan. Lisäksi Vimana Oy:n toiminimi rekisteröidään SoteDigi Oy:n aputoiminimeksi, jolla toimintaa voidaan jatkossa harjoittaa. Vimana Oy:n työntekijät siirtyvät SoteDigi Oy:n palvelukseen ns. vanhoina työntekijöinä ja yhtiöiden henkilöstö jatkaa lähtökohtaisesti tehtävissään SoteDigi Oy:n uudella yhdistetyllä toimialalla. Marraskuussa 2019 SoteDigi Oy:n palveluksessa oli 23 henkilöä ja Vimana Oy:n palveluksessa 27 henkilöä. Pällekkäisyyksiä tehtävissä ei arvioida juuri olevan.

Työryhmässä käsitellyn yhtiöjärjestysluonnoksen mukaan yhtiön toimialana on kehittää, tuottaa ja ylläpitää julkisen hallinnon digitalisaatiota edistäviä ja tukevia asiakaslähtöisiä ratkaisuja ja asiantuntijapalveluita vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi. Yhtiö kehittää, tuottaa ja ylläpitää sosiaali- ja terveydenhuoltoalaa, pelastustoimea sekä muita toimialoja palvelevia digitaalisia ratkaisuja, joilla mahdollistetaan muun muassa integraatiopalveluiden, digitaalisten palveluiden ja tiedolla johtamisen palveluiden tuottaminen. Yhtiön ratkaisut ja palvelut tukevat viranomaisten kansallisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen hyödyntämistä. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain mukaisena yhteishankintayksikkönä.

Yksimielinen ehdotus yhdistämisen toteuttamistavasta on valmisteltu valtiovarainministeriön 10.10.2019 asettamassa työryhmässä. Työryhmässä ovat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtioneuvoston kanslia sekä SoteDigi Oy ja Vimana Oy.

Tehtävät

Yhdistetyssä yhtiössä jatketaan vuonna 2020 SoteDigi Oy:lle ja Vimana Oy:lle keväällä 2019 annettujen toimiohjeiden mukaisten tehtävien ja palveluiden tuottamista talouspoliittisen ministerivaliokunnan 8.10.2019 linjausten puitteissa.

Työryhmän yksimielisen ehdotuksen mukaan yhdistetyn yhtiön erityistehtävänä on osana julkisen sektorin kokonaisuutta kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja muiden toimialojen tuottavuutta ja vaikuttavuutta parantavia kansallisia digitaalisia ratkaisuja, tukea viranomaisten kansallisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen hyödyntämistä sekä edistää julkisen hallinnon ICT:n integraatiota ja yhteentöimivuutta, tiedolla johtamista sekä asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden ratkaisujen toteutusta ja tulevaisuuden digitalisaation mahdollistamista.

Käynnissä olevia toimialakohtaisia hankkeita ja palveluita ovat mm. sosiaali- ja terveydenhuollon asukkaan digitaalisten palvelujen kehittäminen ja pelastustoimen järjestelmäkehitystyön tukeminen. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön toimialalla on tunnistettu tarve mm. työllisyyspalvelujen sekä lupa- ja valvontapalveluiden kehitystyölle valtion ja aluetoimijoiden rajapinnassa. Työryhmässä jatketaan palvelujen tarvekartoitusta muilla toimialoilla, muun muassa ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön sektoreilla.

Työryhmän yksimielisen ehdotuksen mukaan erityistehtävään perustuvia, yhtiölle asetettavia vaatimuksia ovat

- Yhtiöstä rakennetaan ketterä valtakunnallinen, julkisen hallinnon yhteinen toimija ja aktiivinen kansallisen ja alueellisen yhteistyön edistäjä.
- Yhtiö kehittää kansallisesti asetettuja yhteentoimivuuden tavoitteita edistäviä asiakaslähtöisiä ratkaisuja investointiriskit minimoiden.
- Yhtiön ratkaisut ja palvelut tukevat viranomaisten kansallisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen hyödyntämistä.
- Yhtiö huolehtii yhteisen strategian ja liiketoimintamallin suunnitelmallisesta kehitystyöstä ja seurannasta.
- Yhtiön toiminnassa ja sen johtamisessa huomioidaan tasapainoisesti yhdistettyjen toimintojen tehtävät, asiakkaat ja henkilöstö.
- Yhtiölle hyväksyttävä pääoman käyttö 2020 on enintään 13 M€. Laajempien investointien mahdollinen edistäminen edellyttää, että yhtiö toimittaa ohjaaville ministeriöille kustannushyötyanalyysiin perustuvat kannattavuusarviot ja investointiriskin hallintasuunnitelman.
- Yhtiö priorisoi liiketoiminnan ansaintalogiikan toimintamallin toteutumista 1. vuosipuoliskolla 2020 – tarvittavat sopimukset ja sitoumukset asukkaiden sote-palveluiden käyttöönoton varmistamiseksi tehdään 30.6.2020 mennessä.
- Yhtiö kasvattaa liiketoiminnan tulojaan vuosina 2020-2022 niin, että liiketoiminta kattaa kustannukset viimeistään 1.1.2023 lukien.
- Yhtiö valmisteleo pidemmän aikavälin strategian ja liiketoimintasuunnitelman, joka osoittaa toiminnan kannattavuuden.
- Yhtiö huolehtii asianmukaisen compliancen järjestämisestä.

Valtiovarainministeriön työryhmässä jatketaan yhdistetyn yhtiön tehtävien, toiminnan tavoitteiden ja periaatteiden valmistelua. Lisäksi valtiovarainministeriössä arvioidaan yhtiötä koskeva sääntelytarve. Liiketoimintamallin kehitystyö ja toimiohje uudelle yhtiölle tullaan tekemään osana valmistelua. Ehdotus yhtiön toimiohjeeksi käsitellään talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa keväällä 2020. Tässä yhteydessä arvioidaan liiketoimintamallin riskit ja yhtiön rooli erityistehtävän näkökulmasta.

Talous

Yhdistetty yhtiö voi maksaa pääomastaan palveluiden välttämätöntä, asiakaslähtöistä, kannattavaan liiketoimintaan johtavaa tuotekehitystä ja tehdä niiden edellyttämiä sitoumuksia, sopimuksia ja rekrytointeja talouspoliittisen ministerivaliokunnan 8.10.2019 linjausten puitteissa.

SoteDigi Oy:n ennuste koko tilikauden 2019 tulokselle tuotekehitysinvestointien kanssa on -7,3 miljoonaa euroa ja Vimana Oy:n ennuste -3,8 miljoonaa euroa tilikauden myynnin olleessa noin 0,7 miljoonaa euroa. Pääomaa oli lokakuun 2019 lopussa SoteDigi Oy:ssä noin 81,7 miljoonaa euroa ja Vimana Oy:ssä noin 16,8 miljoonaa euroa.

SoteDigi Oy on ehdottanut, että se saisi mahdollisuuden jatkaa tuotekehitystään ja toimintaansa vuonna 2020 marraskuussa 2019 esitetyn budjettinsa mukaisesti, joka päättyy 17,6 miljoonan euron vuositasolle. SoteDigi Oy ei ole esittänyt lainkaan liikevaihtoa

vuodelle 2020, jolloin liiketoiminnan kulut rahoitetaan pääomasta. SoteDigi Oy:n budjettiehdotus vuodelle 2020 on rakennettu voimakkaasti kasvavan tuotekehityksen, henkilöstön ja pääoman käytön varaan. Vimana Oy on esittänyt budjettinsa kasvattamista 5,1 miljoonaan euroon vuodelle 2020 tilikauden myynnin ollessa 4,1 miljoonaa euroa, jolloin pääomaa käytetään 1,0 miljoonaa euroa.

Tässä vaiheessa yhdistetylle yhtiölle hyväksyttävä pääoman käyttöön perustuva budjetti vuodelle 2020 on yhteensä 13 miljoonaa euroa. Lisäksi yhtiö voi rahoittaa toimintaansa kasvattamalla liikevaihtoa. Pääoman käyttöä koskevat pitemmän aikavälin linjaukset tuodaan käsiteltäväksi talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan keväällä 2020.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta

1) puolsi SoteDigi Oy:n ja Vimana Oy:n yhdistämistä uudeksi valtakunnalliseksi yhtiöksi, siten että

- a. **yhtiöiden yhtiökokouksissa päätetään Vimana Oy:n koko liiketoiminnan myymisestä SoteDigi Oy:lle 1.2.2020 lukien sekä SoteDigi Oy:n yhtiöjärjestyksen muuttamisesta siten, että yhdistetyn yhtiön toimiala muodostuu luovuttavan ja vastaanottavan yhtiön toimialoista,**
- b. **yhtiön erityistehtävänä on osana julkisen sektorin kokonaisuutta kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja muiden toimialojen tuottavuutta ja vaikuttavuutta parantavia kansallisia digitaalisia ratkaisuja, tukea viranomaisten kansallisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen hyödyntämistä sekä edistää julkisen hallinnon ICT:n integraatiota ja yhteentoimivuutta, tiedolla johtamista sekä asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden ratkaisujen toteutusta ja tulevaisuuden digitalisaation mahdollistamista ja, että**
- c. **valtiovarainministeriö vie valtioneuvoston käsiteltäväksi liiketoimintansa kokonaan luovuttavan yhtiön selvitysmenettelyn käynnistämisen, jonka seurauksena yhtiö puretaan ja pääoma palautetaan valtio-omistajalle.**

2) puolsi, että:

- a. **valtiovarainministeriö yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtioneuvoston kanslian ja yhtiöiden kanssa jatkaa yhdistetyn yhtiön tehtävien, toiminnan tavoitteiden ja periaatteiden valmistelua,**

- b. yhdistetty yhtiö jatkaa SoteDigi Oy:lle ja Vimana Oy:lle 25.4.2019 annettujen toimiohjeiden mukaisten tehtävien ja palveluiden tuottamista talouspoliittisen ministerivaliokunnan 8.10.2019 linjausten puitteissa,**
- c. valtiovarainministeriö tuo arvion yhdistetyn yhtiön liiketoimintamallin riskeistä ja yhtiön roolista erityistehtävän näkökulmasta sekä näihin pohjautuvat linjausehdotukset yhdistetyn yhtiön toimiohjeeksi ja pääoman käytöksi talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan keväällä 2020 ja, että**
- d. jatkovalmistelussa päätetään omistajaohjauks vastuusta sekä kuvataan selkeät periaatteet ja kriteerit sille, miten useamman ministeriön sisältöohjaus ja yhtiön omistajaohjaus toteutetaan käytännössä ja huolehditaan substanssiministeriöiden asiantuntemuksen keskeinen asema siinä.**

3) merkitsi tiedoksi liitteet 1 ja 2.

Liitteet:

- 1. Kaupparjaluonnos 11.12.2019**
- 2. Uuden yhtiön yhtiöjärjestysluonnos 12.12.2019**